7/4482

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Doç.Dr. Abdullah GÜL** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 15.12.2004

Emin ŞİRİN
İstanbul MİLLETVEKİLİ

29 Ekim 2004 tarihinde Başbakanımız ve Dışişleri Bakanımız tarafından Roma'da imzalanan "Avrupa İçin Bir Anayasa Oluşturan Anlaşma", "Avrupa Konvansiyonu", üye ülkeler tarafından kabul etme işlemleri tamamlanırsa Avrupa Anayasası haline gelecektir. Bu anayasa aynı zamanda Türkiye AB'ye üye olduğu zaman Türkiye'nin de bir anlamda anayasası şeklinde kabul edilecektir.

10. maddenin birinci paragrafında, "Kendilerine verilen yetkilerin uygulanması sırasında anayasa ve birlik kurumları tarafından kabul edilen hukuk, üye devletlerin yasaları karşısında önceliğe sahiptir. Birliğin anayasaya münhasır yetki olarak verdiği konular arasında ortak ticaret politikası, ekonomi politikaları ile istihdam politikalarını koordine etmek, ortak savunma politikasının aşamalı olarak tanımlanması da dahil olmak üzere, ortak bir dış politika ve güvenlik politikası tanımlama ve uygulama yetkisine sahiptir, Birliğin münhasır yetki alanı içindedir" hükmü yer almaktadır.

Madde 17'de yer alan esneklik maddesi, Bakanlar Konseyine geniş bir imkan tanımakta ve anayasadaki münhasır yetki alanını genişletme imkanı vermektedir.

Birliğin kurumlarının, özellikle AB Konseyinin ve Bakanlar Konseyinin kararlarını nitelikli çoğunlukla alacağı da özellikle zikredilmektedir. Bu konuda sadece güvenlik ve dış politikada oybirliği aranacağı, dolayısıyla üye ülkelerin veto hakkının bulunacağı anlaşılmaktadır.

Ayrıca, bir anlamda Avrupa Hükümeti gibi hareket edecek olan Avrupa Komisyonu (madde 25) Birliğin yasama tasarruflarını münhasıran teklif etme hakkına sahip olup, bir başkan, bir başkan yardımcısı ve üye devletler arasında eşit dönüşüm esası ile seçilen 13 Avrupa Komisyonu üyesinden oluşacaktır. Dolayısıyla üye ülkelerin belirli dönemlerde AB Komisyonu üyesi olmayacakları da anlaşılmaktadır.

28. madde de zikredilen Adalet Divanı da her üye başına bir hakimden oluşacaktır ve kararlarını çoğunluk esasına göre verecektir.

32. maddeye göre Birlik, bütün yönleriyle bağlayıcı olan ve tüm Avrupa ülkelerinde geçerli olacak Avrupa yasaları çıkartma hakkına sahiptir.

36. maddeye göre, üye devletler yasa olarak bağlayıcı Birlik faaliyetlerini uygulamak için gereken ulusal hukuki önlemleri almayı kabul ederler.

51. maddeye göre, "Birlik, üye devletlerde bulunan kiliselerin ve dini örgütlerin veya toplulukların, ulusal yasa çerçevesindeki statülerine saygı gösterir ve ihlal etmez, felsefi ve dini cemaatlerin statülerine karşı eşit ölçüde saygılıdır".

7/4482

Madde II-10'a göre, "Herkes düşünce, vicdan ve inanç özgürlüğü hakkına sahiptir. Bu hak, tek başına ya da başkaları ile birlikte, topluluk halinde veya herkesin önünde veya özel olarak din ya da inanç değiştirme özgürlüğünün yanı sıra, ibadette, öğretimde, uygulamada ve törenlerde dinini veya inancını açıkça ortaya koyma özgürlüğünü de içerir.

İkinci paragrafta da, vicdani nedenlerle itiraz hakkını getirmektedir.

Ek protokoller hariç 225 sayfalık ve yüzlerce maddeyi ihtiva eden bu geniş anlaşmanın gayet sınırlı olarak yukarıda belirtilen maddeleri ile ilgili aşağıdaki sorularımın cevaplandırılmasını arz ederim:

1- Birliğin Anayasaya münhasır yetki verdiği konularda nitelikli çoğunluk esasının olması ve üye devletin veto hakkının bulunmaması, üye devletin özellikle iştirak etmediği kararlarda verilen karara uyma mecburiyetinde olması, egemenliğin bu kararla ilgili olarak kayıtsız şartsız devredildiği anlamına gelmez mi?

   Bu durum, Anayasanın 6. maddesi olan "Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir. Türk Milleti egemenliğini Anayasanın koyduğu esaslara göre yetkili organları eli ile kullanır. Egemenliğin kullanılması, hiçbir surette, hiçbir kişiye, zümreye veya sınıfa bırakılamaz" maddesi ile 7. madde olan, "Yasama yetkisi Türk Milleti adına TBMM'nindir. Bu yetki devredilemez" hükümleri ile nasıl bağdaşacaktır?

2- Anlaşmadaki 51. madde açıkça cemaat kavramın getirmekte, madde II-10'la beraber yeni bir laiklik tanımı getirmekte ve mevcut anayasamızın başlangıç ve özellikle 24. maddelerinde belirtilen laiklik tanımına uymamaktadır. Bu çerçevede AB'ye üye olunduğu takdirde kabul edilecek laiklik kavramı 51 ve II-10'a göre midir?

3- Anayasamızın 2. maddesinde hükmolunan ve değiştirilemez hükümler arasında olan "laik devlet" tanımı bu tanımlar ile nasıl bağdaşacaktır?

4- Madde II-10 açıkça, Anayasa Mahkemesi kararları ile yasaklanmış olan yüksek öğretimde başörtüsü veya turban takma yasağını ve aynı zamanda kamu alanlarında dini simge kullanma yasağını ortadan kaldırmaktadır. Hükümetinizin müşahit olarak 29 Ekim'de imzaladığı bu anlaşmaya bir itirazı olmadığı, hatta Hükümet Sözcüsü ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek'in ifadesinden, "Türkiye'de AB anayasasına uygun bir anayasa yapmak lazım" geldiği anlaşıldığından, mevcut anayasamıza, Avrupa anayasasının 51. ve II-10. maddesine eşdeğer bir teklif getirmeyi düşünüyor musunuz?

5- Mevcut Anayasanın, Başlangıç bölümünde yer alan "Atatürk'ün belirlediği milliyetçilik anlayışı" ile 2. maddede yer alan Atatürk Milliyetçiliği kavramları, Avrupa Anayasası taslağı ile ne şekilde bağdaşmaktadır?